

2. Manov V. (2015) *Designing a Competitive Development and Functioning of the National Economic Systems (from a Economic, Social and Ecological Point of View)*, UNWE, Sofia [in Bulgarian].
3. Manov V. (2016) *Designing a Competitive Development and Functioning of the National Economic Systems (from a Economic, Social and Ecological Point of View)*, UNWE, Sofia [in Bulgarian].
4. Manov V. (2017) *Designing a Competitive Development and Functioning of the Companies (from a Economic, Social and Ecological Point of View)*, UNWE, Sofia [in Bulgarian].
5. Porter M. E. (1985) *Competitive Advantage*, Free Press, New York, pp.372-418. [in English].
6. Human Development Report: 2008-2015 : <http://hdr.undp.org/>
7. World Bank: 2008-2015 : <https://www.worldbank.org/>
8. World Watch Institute: 1995-2015 : <http://www.worldwatch.org/>

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Sabrina Kalinkova, Ph.D., Assistant Professor at the Department of «Marketing and Strategic Planning» at the University of National and World Economy, Sofia.
e-mail: s.kalinkova@abv.bg

ИНФОРМАЦИЯ ОБ АВТОРЕ

Сабрина Калинкова, кандидат экономических наук, ассистент кафедры «Маркетинг и стратегическое планирование»,
Университет национальной и мировой экономики, София.
e-mail: s.kalinkova@abv.bg

ДАНІ ПРО АВТОРА

Сабріна Калінкова, кандидат економічних наук, асистент кафедри «Маркетинг і стратегічне планування»
Університет національної і світової економіки, Софія.
e-mail: s.kalinkova@abv.bg

УДК 658.14

<https://doi.org/10.31470/2306-546X-2018-38-82-89>

ЕКОНОМІЧНА НЕСТАБІЛЬНІСТЬ ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА РІВЕНЬ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ

**Боронос В.Г.,
Федченко К.А.**

Актуальність теми дослідження. Сучасний етап розвитку економіки, що супроводжується зростанням масштабів виробництва та навантаження на довкілля, значно актуалізує питання пошуку новітніх механізмів збереження навколишнього середовища та зниження навантаження на нього. Зважаючи на значну актуалізацію питань екологічного інвестування та зменшення навантаження на довкілля, «зелена економіка» як наука, що спрямована на глобальні зміни організації виробництва та освоєння інновацій, на сучасному етапі розвитку економіки, набуває масштабних вимірів як в рамках окремої країни, так і світу в цілому.

Постановка проблеми. В умовах обмеженості бюджетних ресурсів, суттєвого скорочення обсягу прямих інвестицій (7% за останні 5 років) та одночасного загострення екологічної ситуації, одними із найбільш ефективних джерел фінансування природоохоронних заходів виступають «зелені інвестиції». Саме вони сприяють зростанню економічного та екологічного потенціалу суб'єктів підприємницької діяльності, дозволяють створювати нові робочі місця, розширювати потенційні ринку збуту продукції, нарощувати обсяги виробництва, тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам розвитку ринку зелених інновацій присвячені наукові праці А. Амоші, І. Булеєва, В. Дубницького, О. Прокопенко, І. Сотник, М. Чумакової. Б. Буркинський зробив внесок у теорію та практику екологізації економічного розвитку, обґрунтував необхідність запровадження принципів «зеленої» економіки в Україні. Особливості впливу екологічних інновацій на показники зеленого зростання країни висвітлені в працях С. Франчесіні, М. Боруп.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Незважаючи на значну кількість публікацій з даних питань, значний спектр проблем залишаються невирішеними, в тому числі питання взаємозв'язку економічної нестабільності та розвитку екологічного інвестування.

Постановка завдання, мети дослідження. Завданням дослідження є аналіз основних тенденцій екологічного розвитку України та інших країн світу; рівня інвестиційної активності України в галузі «зеленого інвестування». Метою дослідження є визначення найбільш релевантних факторів економічної нестабільності, що здійснюють вплив на розвиток «екологічних інвестицій» в країні.

Метод або методологія проведення дослідження. У статті застосовано сукупність методів наукового дослідження: системного підходу, статистичного аналізу, структурування, аналізу та синтезу та ін.

Викладення основного матеріалу (результати роботи). Визначено вплив показників економічної нестабільності на рівень розвитку екологічного інвестування в країні, проаналізовано тенденції зміни показників екологічного розвитку, досліджено стан та проблеми ризку зелених інвестицій.

Галузь застосування результатів. Результати цього дослідження можуть бути застосовані в процесі формування та реалізації екологічної та інвестиційної політики.

Висновки відповідно до статті. Одним із найбільш ефективних та актуальних на сьогоднішній день інструментів є розвиток екологічного інвестування. Однак, аналіз тенденцій фінансування та освоєння «зелених інвестицій» засвідчив про низький рівень інвестиційної активності України порівняно з іншими країнами світу. Висунута в роботі гіпотеза про наявність впливу факторів нестабільності на зазначені ситуацію, дозволила визначити найбільш релевантні, на нашу думку, показники впливу на екологічних розвиток країни, достовірна оцінка та прогнозування мінливості яких сприятиме своєчасній розробці превентивних заходів спрямованих на збереження та підвищення рівня екологічного інвестування в країні.

Ключові слова: «зелені інвестиції», екологічний розвиток, інвестиційна активність України, сталий розвиток, забруднення навколишнього середовища

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ НЕСТАБИЛЬНОСТЬ КАК ФАКТОР ВЛИЯНИЯ НА УРОВЕНЬ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ СТРАНЫ

Боронос В.Г.,
Федченко К.А.

Актуальность темы исследования. Современный этап развития экономики сопровождается ростом масштабов производства и загрязнение окружающей среды, значительно актуализирует вопрос поиска новых механизмов сохранения окружающей среды и снижения нагрузки на него. Ввиду значительной актуализации вопросов экологического инвестирования и уменьшения нагрузки на окружающую среду, «зеленая экономика» как наука, направленная на глобальные изменения организации производства и освоения инноваций на современном этапе развития экономики, приобретает масштабных измерений как в рамках отдельной страны, так и мира в целом.

Постановка проблемы. В условиях ограниченности бюджетных ресурсов, существенного сокращения объема прямых инвестиций (7% за последние 5 лет) и одновременного обострения экологической ситуации, одними из самых эффективных источников финансирования природоохранных мероприятий выступают «зеленые инвестиции». Именно они способствуют росту экономического и экологического потенциала субъектов предпринимательской деятельности, позволяют создавать новые рабочие места, расширять потенциальные рынки сбыта продукции, наращивать объемы производства и др.

Анализ последних исследований и публикаций. Проблемам развития рынка зеленых инноваций посвящены научные труды А. Амоша, И. Булеева, В. Дубницкого, А. Прокопенко, И. Сотник, М. Чумаковой. Б. Буркинский внес вклад в теорию и практику экологизации экономического развития, обосновал необходимость внедрения принципов «зеленой» экономики в Украине. Особенности влияния экологических инноваций на показатели зеленого роста страны освещены в работах С. Франчесчини, М. Боруп.

Выделение неисследованных частей общей проблемы. Несмотря на значительное количество публикаций по данным вопросам, значительный спектр проблем остаются нерешенными, в том числе вопросы взаимосвязи экономической нестабильности и развития экологического инвестирования.

Постановка задачи, цели исследования. Задачей исследования является анализ основных тенденций экологического развития Украины и других стран мира; уровня инвестиционной активности Украины в области «зеленого инвестирования».

Метод или методология проведения исследования. В статье применена совокупность методов научного исследования: системного подхода, статистического анализа, структурирования, анализа и синтеза и др.

Изложение основного материала (результаты работы). Определено влияние финансовой глобализации на развитие финансовой системы Украины и обоснованы условия и основные направления интеграции страны в европейское финансовое пространство. Доказано преимущества секторальной интеграции Украины в финансовой сфере.

Область применения результатов. Результаты этого исследования могут быть применены в процессе формирования и реализации экологической и инвестиционной политики.

Выводы в соответствии со статьей. Одним из самых эффективных и актуальных на сегодняшний день инструментов является развитие экологического инвестирования. Однако, анализ тенденций финансирования и освоения «зеленых инвестиций» засвидетельствовал низкий уровень инвестиционной активности Украины по сравнению с другими странами мира. Выдвинутая в работе гипотеза о наличии влияния факторов нестабильности на указанные ситуацию, позволила определить наиболее релевантные, по нашему мнению, показатели воздействия на экологических развитие страны, достоверная оценка и прогнозирование изменчивости которых будет способствовать своевременной разработке превентивных мер, направленных на сохранение и повышение уровня экологического инвестирования в страны.

Ключевые слова: «зеленые инвестиции», экологическое развитие, инвестиционная активность Украины, устойчивое развитие, загрязнение окружающей среды.

ECONOMIC INSTABILITY AS A FACTOR OF INFLUENCE ON THE LEVEL OF THE COUNTRY ECONOMIC DEVELOPMENT

Boronos V. G.,
Fedchenko K. A.

Relevance of the research topic. The current stage of economic development, accompanied by the growth of production and environmental impact, significantly updates the search for the latest mechanisms for environmental conservation and reducing the burden on it. In view of the significant updating of the issues of environmental investment and the reduction of the burden on the environment, the «green economy» as a science aimed at global changes in the organization of production and innovation, at the present stage of economic development, acquires large-scale measurements both in the frameworks of a particular country and the world in as a whole

Formulation of the problem. In the context of limited budget resources, a significant reduction in direct investment (7% over the past 5 years) and the simultaneous sharpening of the environmental situation, «green investment» is one of the most effective sources of financing environmental protection measures. They contribute to the growth of the economic and environmental potential of business entities, expand potential sales markets, increase production, and so on.

Analysis of recent research and publications. The problems of the development of the market of green innovations are devoted to the scientific works of A. Amosha, I. Buleev, V. Dubnitsky, O. Prokopenko, I. Sotnik, M. Chumakova. B. Burkinsky contributed to the theory and practice of environmentalizing economic development, substantiated the need to introduce the principles of the «green» economy in Ukraine. The peculiarities of the influence of ecological innovations on the indices of the country's green growth are highlighted in the works of S. Franceschini, M. Borup.

Selection of unexplored parts of the general problem. Despite a significant number of publications on these issues, a significant range of problems remain unresolved, including the issue of the relationship between economic instability and the development of environmental investment.

Setting the task, the purpose of the study. The objective of the study is to analyze the main tendencies of ecological development of Ukraine and other countries of the world; the level of investment activity of Ukraine in the field of «green investment», to determine. The purpose of the study is to identify the most relevant factors of economic instability, which have an impact on the development of «environmental investments» in the country.

Method or methodology for conducting research. The article uses a set of methods of scientific research: the system approach, statistical analysis, structuring, analysis and synthesis.

Presentation of the main material (results of work). The influence of indicators of economic instability on the level of development of ecological investment in the country is determined, tendencies of changes in indicators of ecological development are analyzed, state and problems of the green investment portfolio are investigated.

The field of application of results. The results of this study can be applied in the process of forming and implementing the environmental and investment policy.

Conclusions according to the article. One of the most effective and topical instruments for today is the development of environmental investment. However, an analysis of the tendencies of financing and development of «green investments» has shown the low level of investment activity of Ukraine in comparison with other countries of the world. The hypothesis about the existence of the influence of instability factors on the above-mentioned situation was put forward in the work, it has made it possible to determine the most relevant, in our opinion, indicators of the impact on the country's environmental development, reliable estimation and forecasting of variability which will contribute to timely development of preventive measures aimed at preserving and increasing the level of environmental investment in the country.

Keywords: «green investments», ecological development, investment activity of Ukraine, sustainable development, pollution of the environment

JEL Classification E62, G28, O23

Актуальність теми дослідження. В умовах обмеженості бюджетних ресурсів, суттєвого скорочення обсягу прямих інвестицій (7% за останні 5 років) та одночасного загострення екологічної ситуації, одними із найбільш ефективних джерел фінансування природоохоронних заходів виступають «зелені інвестиції». Саме вони сприяють зростанню економічного та екологічного потенціалу суб'єктів підприємницької діяльності, дозволяють створювати нові робочі місця, розширювати потенційні ринку збуту продукції, нарощувати обсяги виробництва, тощо.

Зважаючи на значну актуалізацію питань екологічного інвестування та зменшення навантаження на довкілля, «зелена економіка» як наука, що спрямована на глобальні зміни організації виробництва та освоєння інновацій, на сучасному етапі розвитку економіки, набуває масштабних вимірів як в рамках окремої країни, так і світу в цілому.

Ступінь дослідження даної проблеми вченими. Проблемам розвитку ринку зелених інновацій присвячені наукові праці І. Сотник, М. Чумакової [10], О. Прокопенко [9], А. Амоші, І. Булеєва, В. Дубницького [11]. Б. Буркинський [7] зробив внесок у теорію та практику екологізації економічного розвитку, обґрунтував необхідність запровадження принципів «зеленої» економіки в Україні. Особливості впливу екологічних інновацій на показники зеленого зростання країни висвітлені в працях С. Франчесіні, М. Боруп [4].

Незважаючи на значну кількість публікацій з даних питань, значний спектр проблем залишаються не вирішеними, в тому числі питання взаємозв'язку економічної нестабільності та розвитку екологічного інвестування.

Метою дослідження є визначення основних напрямів розвитку екологічного інвестування та аналіз наявності впливу показників економічної нестабільності на активність впровадження зелених інвестицій в країні.

Завдання дослідження: Для досягнення зазначеної мети поставлено такі завдання: здійснити основних тенденцій екологічного розвитку України та інших країн світу; проаналізувати рівень інвестиційної активності України в галузі «зеленого інвестування», визначити напрями найбільш релевантні фактори економічної нестабільності, що здійснюють вплив на розвиток «екологічних інвестицій» в країні.

Методи дослідження. У статті використано наступні методи наукового дослідження: системний та структурний методи – при визначенні сучасних закономірностей розвитку екологічного інвестування; статистичний аналіз – для виявлення ступеня впливу економічної нестабільності та рівень інвестиційної активності в країні в галузі зеленого інвестування.

Результати дослідження. Сучасний етап розвитку економіки, що супроводжується зростанням масштабів виробництва та навантаження на довкілля, значно актуалізує питання пошуку новітніх механізмів збереження навколишнього середовища та зниження навантаження на нього.

Так, для більш детального аналізу стану навколишнього природного середовища України проведемо аналіз основних показників, що характеризують рівень екологічного розвитку країни в цілому та її позиціонування серед інших країн світу. Найбільш поширеним показником, що відображає ефективність державної екологічної політики, є Індекс екологічної ефективності (Environmental Performance Index – EPI), котрий включає 25 індикаторів, що характеризують вплив стану навколишнього природного середовища на здоров'я суспільства та життєздатність екосистем.

Результати розрахунку індексу (табл. 1) свідчать, що Україна займає далеко не лідируючі позиції за даним індексом, посідаючи 95-те місце серед 163 можливих.

Таблиця 1. Місце країн за Індексом екологічної ефективності за 2018 рік [2]

Рейтинг	Країна	EPI, бали	Гігієна навколишнього середовища, бали	Життєздатність екосистеми, бали
5	Чехія	81,47	90,63	75,35
28	Словаччина	70,6	63,87	75,08
29	Литва	69,33	72,74	76,88
30	Болгарія	67,85	69,6	66,68
34	Словенія	67,57	72,34	64,4
37	Латвія	66,12	72,8	61,66
43	Угорщина	65,01	57,67	69,9
45	Румунія	64,78	58,67	68,85
50	Польща	64,11	58,71	67,72
95	Україна	49,01	77,71	29,87
108	Туреччина	52,96	71,56	40,57

А тому представлене позиціонування України формує передумови до визначення причин, бар'єрних точок таких тенденцій. Це зумовлює необхідність зосередитися на визначальних, на нашу думку, факторах, що дестабілізують впливають на стан економіки та її економічне зростання як у зовнішньому так і у внутрішньому середовищі. Ключовим фактором на нашу думку для зростання промислового виробництва є розвиток зеленого інвестування.

На сьогоднішній день директивами та регламентами Європейського Союзу задекларовані низка екологічних норм та стандартів, імплементація яких є обов'язковою умовою входження країни до європейського економічного та політичного простору. Однак, враховуючи той факт, що врахування даних положень в законодавстві певної країни супроводжується значним обсягом капіталовкладень, котрі за оцінками експертів варіюють в межах 1200-400 євро на одного жителя (таблиця 2), перехід на стратегію «зеленого» зростання може стати значним тягарем для бюджету деяких країн та відповідно бути пролонгованим в часі на строки від 10–12 до 20 років. Особливо це стосується країн з низьким рівнем економічного розвитку для яких частка даних витрат знаходиться на рівні 14-35 % обсягу ВВП.

В той же час, порівняльний аналіз композитних індикаторів інвестиційної активності зазначених країн в галузі зеленого зростання свідчить про те, що незначний обсяг інвестиційних витрат на екологічні цілі. Так, за даними Світового банку, частка обсягу витрат на наукові дослідження та розробки у ВВП в середньому знаходиться на рівні 1,5%. Найвище значення мають Словенія та Чехія, найнижче Україна та Румунія – 0,48 та 0,49% відповідно. Однак, порівнюючи фактичні значення інвестицій з необхідними, можна зробити висновок що їх розмір є недостатнім оскільки не відповідає потребам країн в процесі імплементації європейського законодавства, простежується низька мотивація суб'єктів інноваційного середовища в частині реалізації екологічних модернізаційних зрушень, орієнтованих на зниження впливу на довкілля.

Достатній обсяг фінансування витрат на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи зумовлюють високі позиції країни в міжнародному середовищі та закріпленню їх позицій в різноманітних рейтингах.

Таблиця 2. Обсяг витрат на імплементацію екологічного законодавства ЄС [8].

Країна	Інвестиційні потреби, млн. євро	Населення, млн. осіб	Витрати на одну людину, євро	ВВП на душу населення, дол. США	% витрат на душу населення в структурі ВВП на душу населення
Болгарія	8610	7,5	1150	8032	14,3
Латвія	1480-2360	2,3	650-1050	15594	4,2-6,7
Литва	1600	3,6	450	16681	2,7
Польща	22100-42800	38,6	575-1100	13812	4,2-8,0
Румунія	22000	22,3	1000	10814	9,2
Словаччина	4800	5,4	900	17605	5,1
Словенія	2430	2,0	1200	23597	5,1
Туреччина	65000-68000	69,7	925-975	10541	8,8-9,2
Угорщина	4100-10000	10,0	400-1000	14225	2,8-7,0
Чехія	6600-9400	10,2	650-925	20368	3,2-4,5
Україна	36000-45000	45,4	800-900	2640	30,3-34,1

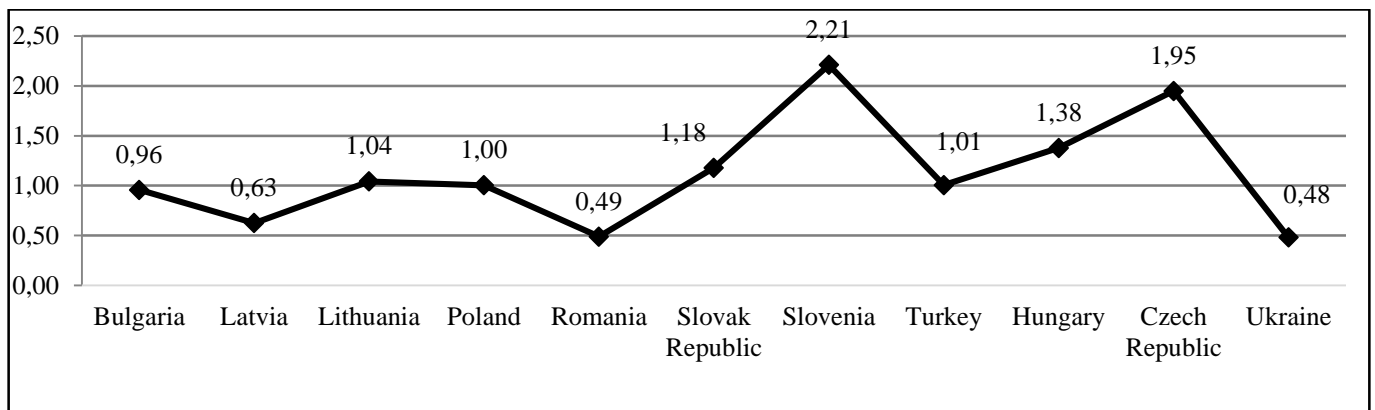

Рисунок 1. Частка витрат на наукові дослідження та розробки країн Європи у структурі ВВП у 2017 році

До найбільш відомих індексів вимірювання рівня інноваційного розвитку країни належать:

- Global Innovation Index (GII). Даний індекс складається з двох груп показників: Innovation Input Index, що складається з п'яти субіндексів: Інститути, Людський потенціал, ІКТ та загальна інфраструктура, Розвинутість ринків, Розвинутість бізнесу; Innovation Output Index, який містить субіндекси: Результати наукових досліджень, Творчі досягнення та добробут. GII охоплює 116 економік світу й використовує 82 показники по цілому спектру напрямів.

Країни-лідери за Глобальним інноваційним індексом, мають більш сприятливе економічне середовище для розвитку та проведення наукових досліджень в різних галузях економіки, проводять політику фінансування досліджень та розробок.

- Bloomberg Innovation Index. Методологія, яку використовує Bloomberg, передбачає аналіз семи факторів: витрати на R&D у співвідношенні до ВВП; технологічні можливості; продуктивність праці; кількість високотехнологічних підприємств; ефективність вищої освіти та відсоток дипломованих спеціалістів; концентрація дослідників; патентна активність.

- Інноваційний індекс Європейського інноваційного табло (European Innovation Scoreboard – Summary Innovation Index, SII). За результатами розрахунку даного індекса Україна відноситься до категорії «помірний» інноватор, займаючи 36 місце із 36 можливих.

Аналіз зазначених індексів наведений в таблиці 3.

Порівняльний аналіз композитних індикаторів України та ЄС свідчить, що показники інноваційного потенціалу України потребують підвищення. Стан окремих індикаторів або погіршується, або зовсім відсутній.

На основі підтвердження гіпотези про наявність впливу показників економічної нестабільності на рівень інноваційного розвитку країни, на враховуючи складові показники, що входять в основу розрахунку проаналізованих індексів, визначимо основні фактори нестабільності в економіці України, що здійснюють вплив на екологічний розвиток країни.

До таких факторів, на нашу думку належать:

- капітальні інвестиції, обсяг прямих іноземних інвестицій в країну є результируючим показником, на основі дослідження тенденцій коливань яких можна зробити висновок про зміну обсягів попиту на екологічні інвестиції;

- обсяг реалізованої промислової продукції, частка прибуткових підприємств є показниками, які характеризують потенційну спроможність суб'єктів підприємництва до самофінансування власних інвестиційних проектів в галузі екологічного інвестування та скорочення викидів забруднюючих речовин, зниження рівня матеріало- та енергомісткості виробництва.

Таблиця 3. Рейтинг країн за індексами інноваційної активності [2, 3, 5]

Country	Index					
	GII (116 countries)		Intll BCG (50 countries)		SII (36 countries)	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017
Bulgaria	36	36	42	-	33	33
					Modest Innovator	
Czech Republic	24	24	31	28	17	17
					Moderate Innovator	
Hungary	39	39	30	27	27	26
					Moderate Innovator	
Latvia	33	33	40	39	30	30
					Moderate Innovator	
Lithuania	40	40	32	32	27	24
					Moderate Innovator	
Poland	38	38	23	22	31	31
					Moderate Innovator	
Romania	42	42	-	38	35	35
					Modest Innovator	
Slovak Republic	34	34	39	36	26	28
					Moderate Innovator	
Slovenia	32	32	24	24	16	16
					Strong Innovator	
Turkey	43	43	36	37	29	29
					Moderate Innovator	
Ukraine	50	50	41	42	36	36
					Modest Innovator	

- обсяг доходів населення, офіційний рівень безробіття, реальна середня заробітна плата, – фактори, що характеризують рівень соціальної напруженості в країні та стабільності функціонування економічної системи;

- рівень імпорту та експорту – характеризують ступінь міжнародної інтеграції країни та розвиненості зовнішньоекономічної діяльності а відповідно і ринку зеленого інвестування.

- загальне податкове навантаження на бізнес – характеризує рівень сприятливого середовища для ведення бізнесу в країні;

- ставка за депозитами, кредитами, офіційний курс гривні – визначають передумови до можливості залучення банківського сектору до розвитку «зеленого інвестування»;

Динаміка зміни зазначених показників наведена в таблиці 4.

Таблиця 4. Динамічні зміни показників нестабільності економіки України за період 2010-2017 років [6]

Показник	Рік							
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Капітальні інвестиції, млн. грн.	189061	259932	293692	267728	219420	273116	359216,1	412812,7
Середньозважена ставка за процентними інструментами, млн. грн.	11,62	12,39	8,13	7,15	15,57	25,22	17,35	15,92
Податкові платежі (кількість), од.	147	135	135	28	28	5	5	5
Обсяг реалізованої про-мислової продукції, млн. грн.	1043,11	1305,31	1367,93	1322,41	1428,84	1776,60	2158,03	2153,03
Темп зміни реальної середня заробітна плата, %	110,2	108,7	111,0	106,8	86,5	90,1	106,5	118,9
Офіційний курс гривні до ЄВРО (середній за період)	1053,29	1109,18	1027,06	1061,22	1571,59	2422,87	2829,19	3000,42
Відсоткова ставка за депозитами, %	14,6	14,3	15,5	14,4	15,0	17,5	15,9	14,6
Відсоткова ставка за кредитами, %	9,4	7,3	11,3	9,5	10,5	11,6	10,4	8,3
Обсяг прямих іноземних інвестицій, млн.дол. США	38992,9	45370,0	48197,6	51705,3	53704,0	40725,4	36154,5	37513,6
Обсяг державного боргу, млн. дол. США	54,3	59,2	64,5	73,2	69,8	65,5	71,0	76,3
Динаміка відтоку депозитів	24,4	18,0	16,4	17,1	0,8	6,2	10,7	13,3
Податкове навантаження на бізнес, % до прибутку	57,2	55,5	57,1	55,4	54,4	52,7	52,2	52,3
Частка прибуткових підприємств, %	57,3	63,5	63,0	65,0	65,5	73,3	73	69,7
Рівень інфляції	109,1	104,6	99,8	100,5	124,9	143,3	112,4	113,7
Кількість платоспроможних банків	182	176	176	176	180	163	117	93
Рівень ефективності правової системи в арбітражному регулюванні	2,73	2,76	2,78	2,63	2,35	2,36	2,32	2,26

З метою оцінки рівня волатильності наведених показників розрахуємо основні статистичні показники, що дають змогу оцінити ступінь їх нестабільності з використанням статистичного пакету STATA (таблиця 5).

Таблиця 5. Оцінка ступеня нестабільності показників економічного розвитку України

	Mean	Std. Dev.	Min	Max
Капітальні інвестиції	284372.3	72199.68	189061	412813
Середньозважена ставка за процентними інструментами,	14.125	5.743008	7	25
Податкові платежі	61	65.39332	5	147
Обсяг реалізованої промислової продукції	1569.375	413.8015	1043	2158
Темп зміни реальної середня заробітна плата	105	10.88905	87	119
Офіційний курс гривні до ЄВРО	1759.25	853.9663	1027	3000
Відсоткова ставка за депозитами	15.375	1.30247	14	18
Відсоткова ставка за кредитами	9.75	1.669046	7	12
Обсяг прямих іноземних інвестицій	44045.5	6680.741	36155	53704
Обсяг державного боргу	66.75	7.36	54	76
Динаміка відтоку депозитів	13.25	7.24	1	24
Податкове навантаження на бізнес	54.5	2.07	52	57
Частка прибуткових підприємств,	66.375	5.4494	57	73
Рівень інфляції	113.625	14.32219	100	143
Кількість платоспроможних банків	157.875	33.72764	93	182
Рівень ефективності правової системи в арбітражному регулюванні	2.5	.5345225	2	3

Висновки. Таким чином, аналіз тенденцій екологічного розвитку України та країн світу дозволив зробити висновок, про загострення екологічної ситуації в країні та недосконалість існуючої системи державного регулювання екологічної діяльності. Існуюча державна політика не сприяє покращенню показників еколого-економічного розвитку в країні.

Одним із найбільш ефективних та актуальних на сьогоднішній день інструментів є розвиток екологічного інвестування. Однак, аналіз тенденцій фінансування та освоєння «зелених інвестицій» засвідчив про низький рівень інвестиційної активності України порівняно з іншими країнами світу.

Висунута в роботі гіпотеза про наявність впливу факторів нестабільності на зазначені ситуацію, дозволила визначити найбільш релевантні, на нашу думку, показники впливу на екологічний розвиток країни, достовірна оцінка та прогнозування мінливості яких сприятиме своєчасній розробці превентивних заходів спрямованих на збереження та підвищення рівня екологічного інвестування в країні.

Список використаних джерел

1. Bloomberg Innovation Index. URL: <https://www.bloomberg.com>
2. Environmental Performance Index URL: <https://epi.envirocenter.yale.edu/epi-country-report/HUN>
3. European Innovation Scoreboard. URL: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/30671>
4. Franceschini S., Borup M. Eco-innovation dynamics and sustainability – new perspectives in innovation studies illuminated through the case of lighting and its energy consumption. DTU Management Engineerin, 2015, 140 P.
5. Global Innovation Index. URL: <https://www.globalinnovationindex.org/gii-2018-report#>
6. The Official Site of World Bank URL: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD>
7. Буркинський Б. В., Горячук В. Ф. Оцінка природного капіталу регіонів України як умова формування «зеленої» економіки URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecinn_2013_52_3
8. ЄС «нає'язує» Україні чистіші повітря та воду, або Екологічна складова Угоди про асоціацію з ЄС. URL: http://gazeta.dt.ua/energy_market/yes-nav-yazuje-ukrayini-chistishi-povitrya-ta-vodu-abo-ekologichna-skladova-ugodi-pro-asociaciyu-z-yes-.html
9. Прокопенко О. В. Екологізація інноваційної діяльності: мотиваційний підхід: монографія, Суми: ВТД «Університетська книга», 2008, 392 с.
10. Сотник І. М., Чумакова М. М. Ринок екологічних інновацій та проблеми його розвитку. Механізм регулювання економіки. 2013. № 3. С. 38-48.
11. Амоша А. И., Булеев И. П., Дубницкий В. И. Украина и ее регионы на пути к инновационному обществу. Донецк : Юго-Восток, 2011. 572 с.

References

1. Bloomberg Innovation Index (2018). URL: <https://www.bloomberg.com> [in English].
2. Environmental Performance Index (2018). URL: <https://epi.envirocenter.yale.edu/epi-country-report/HUN> [in English].
3. European Innovation Scoreboard. (2018). URL: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/30671> [in English].
4. Franceschini, S. & Borup, M. (2015). Eco-innovation dynamics and sustainability – new perspectives in innovation studies illuminated through the case of lighting and its energy consumption. DTU Management Engineerin, 2015, 140 p. [in English].

5. *Global Innovation Index*. (2018). URL: <https://www.globalinnovationindex.org/gii-2018-report#> [in English].
6. *The Official Site of World Bank*. (2018). URL: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD> [in English].
7. Burkins'ky, B. V. & Goryachuk, V. F. (2013). Ocinka pryrodnoho kapitalu regioniv Ukrayiny yak umova formuvannya «zelenoyi» ekonomiky [Estimation of natural capital of regions of Ukraine as a condition of formation of «green» economy] URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecinn_2013_52_3 [in Ukrainian].
8. YeS «navyazuye» Ukrayini chystishi povitrya ta vodu, abo Ekologichna skladova Ugody pro asociaciyu z YeS [The EU «imposes» cleaner air and water in Ukraine, or the Ecological component of the Association Agreement with the EU]. URL: http://gazeta.dt.ua/energy_market/yes-nav-yazuye-ukrayini-chystishi-povitrya-ta-vodu-abo-ekologichna-skladova-ugodi-pro-asociaciyu-z-yes-_.html [in Ukrainian].
9. Prokopenko, O. V. (2008). *Ekologizaciya innovacijnoyi diyalnosti: motyvacijnyj pidxid* [Ecologization of innovation activity: motivational approach]. Sumy: VTD «University Book», 392 s. [in Ukrainian].
10. Sotnik, I. M. & Chumakova, M. M. (2013). *Rynok ekologichnyh innovacij ta problemy jogo rozvytku* [The market of ecological innovations and problems of its development]. *Mechanism of regulation of the economy*, 3. 38-48. [in Ukrainian].
11. Amosha, A. I., Buleev, I. P. & Dubnitsky V. I. (2011). *Ukrayina i ee regyonu na puty k ynnovacyonnomu obshhestvu* [Ukraine and its regions on the way to an innovative society]. Donetsk: South-East, 572 s. [in Russian].

ДАНИ ПРО АВТОРІВ

Боронос Вікторія Георгіївна, доктор економічних наук, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Сумського державного університету

e-mail: Vg.boronos@gmail.com

Федченко Константин Анатолійович, аспірант кафедри економіки, підприємництва та бізнес-адміністрування Сумського державного університету

e-mail: kons.fedchenko@gmail.com

ДАННЫЕ ОБ АВТОРАХ

Боронос Виктория Георгиевна, доктор экономических наук, профессор кафедры финансов, банковского дела и страхования Сумского государственного университета

e-mail: Vg.boronos@gmail.com

Федченко Константин Анатольевич, аспирант кафедры экономики, предпринимательства и бизнес-администрирования Сумского государственного университета

e-mail: kons.fedchenko@gmail.com

DATA ABOUT THE AUTHORS

Boronos Victiria, Doctor of Economic Sciences, Professor

Sumy State University

e-mail: Vg.boronos@gmail.com

Fedchenko Konstantun, Postgraduate

Sumy State University

e-mail: kons.fedchenko@gmail.com

УДК 005.8

<https://doi.org/10.31470/2306-546X-2018-38-89-97>

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ СУСПІЛЬСТВА ЯК НАЦІОНАЛЬНИЙ ТРЕНД

**Горошкова Л.А.,
Волков В.П.,
Карбівничий Р.О.**

В роботі проведений аналіз досвіду проведення реформування адміністративно-територіального устрою та децентралізації управління в європейських країнах.

Проведено порівняння різних моделей децентралізації влади. Досліджено особливості адміністративно-територіальних перетворень у країнах-членах ЄС, які призвели до позитивних та негативних результатів. Показано, що європейська практика демонструє зростаючу роль місцевого самоврядування в системі публічної влади та можливості ефективного розмежування повноважень органів виконавчої влади та місцевого самоврядування в загальнодержавному й територіальному управлінні. Встановлено, що у більшості країн Європи на місцевому та регіональному рівнях практично усі компетенції, окрім компетенцій загальнодержавного значення, належать до повноважень органів місцевого самоврядування.

Встановлено, що у країнах Європи простежується тенденція до укрупнення адміністративно-територіальних одиниць базового рівня, що відповідає рівню громад в Україні та децентралізація й реформування функціональних повноважень у системі адміністративно-територіального устрою.